

DYNAMISKE EFFEKTER 27. august 2021

Uddannelse af socialpædagoger giver dynamiske effekter

ANALYSE

Udarbejdet af
Jon Nielsen
Chefanalytiker

Der er en række positive effekter for samfundsøkonomien og de offentlige kasser af at løfte ufaglærte på socialområdet med en socialpædagogisk uddannelse. De dynamiske effekter dækker bl.a. over, at uddannet arbejdskraft står stærkere på arbejdsmarkedet og har en højere produktivitet. Hvis 1.000 ekstra ufaglærte hvert år får en merituddannelse som socialpædagog, vil det på langt sigt løfte deres arbejdsudbud med godt 3.000 personer.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Uddannelse af socialpædagoger har en række positive effekter på samfundsøkonomien. Dels står uddannet arbejdskraft selv stærkere på arbejdsmarkedet med en højere beskæftigelse og produktivitet. Dels kan uddannet personale levere en bedre social indsats og dermed gøre modtagerne mere selvhjulpne.
- Her sætter vi tal på den første af de to effekter, og vi ser på meritpædagoguddannelsen, som er genvej til pædagoguddannelsen for ufaglærte med relevant erhvervserfaring.
- Hvis 1.000 ekstra ufaglærte hvert år får en merituddannelse som socialpædagog, vil arbejdsudbuddet falde med 150 personer i 2030 og stige med 3.100 personer på langt sigt. Uddannelsesløftet vil desuden forbedre de offentlige kasser med 140 mio. kr. i 2030 og 1,2 mia. kr. på langt sigt. Og øge BNP med 180 mio. kr. i 2030 og 4,1 mia. kr. på langt sigt.

Analysen er udført i samarbejde med Socialpædagogerne

Uddannelse af socialpædagoger har en række positive effekter på samfundsøkonomien. Et uddannelsesløft til ufaglærte og faglærte vil bl.a. give dem en bedre tilknytning til arbejdsmarkedet og en højere produktivitet. Den effekt sætter vi tal på i denne analyse, hvor vi ser på meritpædagoguddannelsen.

Udover effekten på modtagerne af uddannelsesløftet, vil der også være effekter på de borgere, som de uddannede socialpædagoger hjælper. Et uddannelsesløft til de ansatte på socialområdet kan nemlig gøre dem i stand til at levere sociale indsatser af højere kvalitet. Det kan gøre modtagerne af sociale indsatser mere selvhjulpne, så de får højere livskvalitet, får behov for mindre hjælp og i nogle tilfælde endda rykker tættere på arbejdsmarkedet. De effekter er vigtige og potentielt af en væsentlig størrelse. Men da de er svære at kvantificere, vil de ikke blive regnet med i denne analyse.

Meritpædagoguddannelsen øger arbejdsudbuddet, BNP og statens indtægter

Hvis 1.000 flere ufaglærte medarbejdere på socialområdet fra hvert år fra 2022 og frem får en meritpædagoguddannelse, vil det øge arbejdsudbuddet allerede fra 2032. Det dækker over en række

forskellige modsatrettede effekter. Vi antager, at de 1.000 personer i udgangspunktet har samme beskæftigelsesfrekvens som andre ufaglærte, og at folk er 30 år, når de starter på uddannelsen.

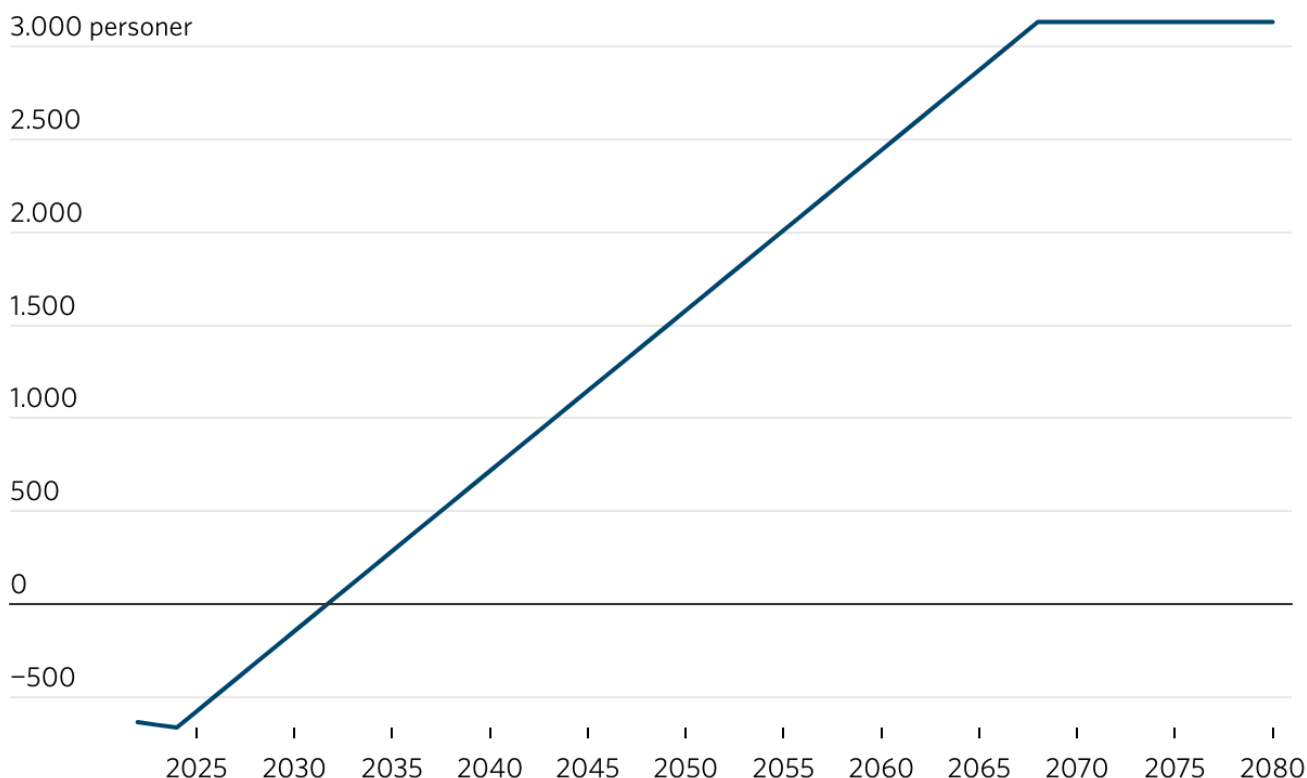
Derfor hiver meritpædagoguddannelsen for det første nogle beskæftigede ind på skolebænken, hvilket sænker arbejdsudbuddet i det første år, hvor vi har antaget, at uddannelsen primært består af undervisning. Den effekt dominerer i de første år af uddannelsesløftet. For det andet sikrer uddannelsen, at de studerende, der kommer fra ledighed, får et praktikjob i uddannelsens andet og tredje år, hvilket øger arbejdsudbuddet.

For det tredje står man stærkere på arbejdsmarkedet med en uddannelse som socialpædagog end som ufaglært. En kompetencegivende uddannelse fungerer nemlig som en mere sikker adgangsbillet til arbejdsmarkedet – og derfor får de uddannede personer øget deres beskæftigelsesfrekvens i hele deres arbejdsliv efter uddannelsen. Den effekt kommer langsomt til at dominere efterhånden som flere og flere af årgangene på arbejdsmarkedet kommer igennem uddannelsesløftet. Her har vi i beregningerne nedenfor regnet med Finansministeriets skøn for beskæftigelseseffekten af en uddannelse. Vi har tidligere vist, at Finansministeriets effektskøn entydigt er i den lave ende. Effekterne nedenfor skal derfor ses som underkantsskøn.

De forskellige dynamiske effekter på arbejdsudbuddet betyder, at arbejdsudbuddet falder med 580 personer i 2025 og 150 personer i 2030. Effekten bliver dog tiltagende positiv efter 2032. Fra og med 2068 – når alle årgange på arbejdsmarkedet har været igennem uddannelsesløftet – vil arbejdsudbuddet stige med ca. 3.100 personer. Det fremgår af figuren herunder. De konkrete antagelser bag beregningen er uddybet i boksen sidst i analysen.

Uddannelse til 1.000 ufaglærte om året øger arbejdsudbuddet på langt sigt

Figuren viser effekten på arbejdsudbuddet af hvert år at give yderligere 1.000 ufaglærte en meritpædagoguddannelse

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og Finansministeriet

Det forøgede arbejdsudbud betyder, at de offentlige finanser også bliver styrket. Faktisk giver et løft af 1.000 ufaglærte fra år 2022 og frem et overskud for de offentlige kasser allerede fra ca. 2025. Det dækker bl.a. over besparelser som følge af, at de studerende, der kommer fra ledighed, antages at overgå fra dagpenge til SVU.

I 2030 giver uddannelsesløftet et overskud på 140 mio. kr., og fra 2068 og frem er overskuddet på 1.160 mio. kr. Det fremgår af tabellen herunder.

TABEL 1

Meritpædagoguddannelse til ufaglærte forbedrer de offentlige finanser

Tabellen viser effekten på den offentlige saldo af hvert år at løfte 1.000 ekstra ufaglærte gennem meritpædagoguddannelsen

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2030	2050	Varigt
Direkte udgifter	-150	-180	-210	-210	-210	-210	-210
Dynamiske effekter	-100	50	190	210	350	880	1.370
I alt	-250	-130	-20	0	140	670	1.160

Anm.: Beløbene er i 2021-priser. Beregningen er uddybet i boksen sidst i analysen.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Finansministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Endelig har uddannelsesløftet positive effekter på BNP på langt sigt. I de første år, hvor arbejdsudbuddet falder, vil BNP falde. Men efter 2032 vender effekten på arbejdsudbuddet som sagt og dermed bidrager den højere beskæftigelse til at øge BNP. Samtidig får de uddannede medarbejdere en højere produktivitet, hvilket yderligere øger BNP. BNP stiger således med 180 mio. kr. i 2030, og stiger med 4.050 mio. kr. fra 2068 og frem.

TABEL 2

Meritpædagoguddannelse til ufaglærte forbedrer BNP

Tabellen viser effekten på BNP af hvert år at løfte 1.000 ekstra ufaglærte gennem meritpædagoguddannelsen

Mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2030	2050	Varigt
Højere arbejdsudbud	-420	-430	-440	-380	-90	1.070	2.120
Højere produktivitet	0	0	0	40	260	1.140	1.940
I alt	-420	-430	-440	-330	180	2.220	4.050

Anm.: Beløbene er i 2021-priser. Beregningen er uddybet i boksen sidst i analysen.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og Finansministeriet

Boks. Sådan har vi gjort

Beregningen er inspireret af Finansministeriets beregninger på et uddannelsesløft fra ufaglært til faglært i folketings svarene, FiU 2017/2018 Alm. del, svar på spørgsmål 25 og 189. De svar har AE tidligere lænet sig op ad i publikationen, 'Fra ufaglært til faglært forbedrer de offentlige finanser' fra 2019. Ligesom dér antager vi, at de studerende er 30 år, når de starter på uddannelsen.

I beregningerne antages de studerende at være ufaglærte i udgangspunktet. Vi antager, at de studerende kommer fra både dagpenge og beskæftigelse, og at andelen, der kommer fra beskæftigelse, svarer til beskæftigelsesfrekvensen blandt 25-64-årige ufaglærte.

Vi antager, at meritpædagoguddannelsen varer tre år, hvoraf første år er fuldtidsstudie, mens de efterfølgende to år er halvt studie, halvt praktik. Vi antager, at der 10 pct. af de studerende, der falder fra ved overgangen fra første år til andet år og ved overgangen fra andet år til tredje år. Det giver en samlet frafaldsprocent på godt 20%, hvilket svarer omtrent til faktiske frafaldsprocent. Det betyder, at 1.235 studerende skal starte på uddannelse for at 1.000 kan gennemføre.

De studerende tæller som uden for arbejdsstyrken i det første år og som halvt beskæftigede under praktikperioden. Det antages, at de studerende modtager SVU på første år og en løn som ufaglært på 2. og 3. år. Lønnen for ufaglærte er fastsat ud fra KRL som årslønnen for en omsorgs- og pædagogmedhjælper.

Uddannelsesløftet fra ufaglært til MVU giver de berørte personer en bedre tilknytning til arbejdsmarkedet. Effekten svarer ikke til hele forskellen mellem ufaglærtes og MVU'ers beskæftigelsesfrekvens, da en del af den umiddelbare forskel skyldes baggrundsforhold. Vi følger Finansministeriets standardantagelser og antager, at de berørte personer får løftet deres beskæftigelsesfrekvens med 25% af forskellen mellem ufaglærtes og faglærtes beskæftigelsesfrekvens plus 33% af forskellen mellem faglærtes og MVU'ers beskæftigelsesfrekvens. Det er en konservativ antagelse, da gennemslaget på 25% entydigt er et underkantsskøn. Det har AE vist i

den ovennævnte publikation, hvor vi i stedet skønner et gennemslag på 66%.

Det antages, at uddannelsesudgiften er 28.476 kr. i alle år svarende til undervisningstaksten for meritpædagoguddannelsen tillagt moms.

De studerende på første år antages at modtage SVU, hvis virkning på de offentlige finanser beregnes ved virkningen af udeboende SU i Finansministeriets familietypermodel, som skaleres med forholdet mellem SVU-satsen og SU-satsen. Saldovirkningen af det ekstra arbejdsudbud efter uddannelsen findes ligeledes i familietypermodellen som forskellen mellem en omsorgs- og pædagogmedhjælper og en socialpædagogs nettobidrag til de offentlige finanser. Saldovirkningen af ændret arbejdsudbud under uddannelsens første år findes som forskellen i nettobidrag mellem en omsorgs- og pædagogmedhjælper og en SVU-modtager, og i uddannelsens andet og tredje år findes det som forskellen mellem en dagpengemodtager og en omsorgs- og pædagogmedhjælper. Dertil kommer et bidrag fra dagpengemodtagere, der overgår fra dagpenge til SVU i uddannelsens første år; dette bidrag fraregnes skat og tilbageløb ligesom i de nævnte FIU-svar.

Effekten på BNP findes ved at skalere den estimerede BNP-effekt for en ufaglært og faglært i de nævnte FIU-svar med gennemsnitslønningerne for en omsorgs- og pædagogmedhjælper og en socialpædagog. Der foretages en fuldtidskorrektion pba. Nationalregnskabstal.